קנח:

ל) ב"מ דף לו: ע"ש [לקמן קנט:], ב) [ע" מוס' לקמן קנט. ד"ה ללח אי קשיא],
 ג) [כש"ש מח"ו], ד) [ומוקי למפנימן יוכש אחוה. רש"ל],

ה) רש"לו,

הגהות הב"ח

(מ) גם' נחוקת מי ר' אלעזר אמר בחזקת

על החלוקין (ג) גפ"ל במתחלה על החלוקין (ג) גפ"ל כמיטתיה דרבי אילא אמר רבי זירא כל"ל ומיבות קם רבה בשיטתיה דרבי זירא נמוק: (ד) רשב"ם ד"ה נמוק: (ד) רשב"ם מולביה מאביה החבר למורות הדו: (ג) ד"ה

לבן אומרים הבן: (ה) ד"ה אלו ואלו וכו' מכח מי הן

לְּבָּן מותמים הכן: (ה) ד"ה אלו ואלו וכו' מכח מי הן באין. נ"ב כלומר לאפוקי ספק ובני יבס דפ' החולן ע"ש: (ו) ד"ה בחוקת יורשי האם כדפריש אביי הואיל:

(1) ד"ה וטעמא מאי הדר: (מ) ד"ה ללל לי ליתמר וכו' הרלוי לו לירע וכו' ומוקי למתמימין יורשי האב

ומוקי למתנימין יורשי האב אחי דההיא: (ט) תום' ד"ה (צע"ה) נפל כו' של אחד

מהם כו' אמר (רבא) ורב

מהם כרי מתר (דכם) [דב מקין כל"ל ותיבת כי נמחק: (י) בא"ד שלה בהחריות אם לאו פירוש דהי כיורשים וכרי הי כלקוחות שלה בהחריות הי כלקוחות שלה בהחריות

לי כנקוחות שלת המחריות הוו אז לא יתורו: (5) ד"ה מתר וכו' מאי באת לחלק לחלינו את בשיק דאמר בן עלינו את השוין דאמר בן דאמר בן דלמאן דמפרש: (1) ד"ה דלמאן דמפרש: (2) ד"ה הח"ל: וכו' בחזקתה הס"ד:

מוסף רש"י

. נפל הבית עליו ועל אמו.

נפל הבית עליו ועל אמו.
ואין ידוע איזה מת ראשון,
והיו לאמו נכסים מצית אציה,
יורשי האם משפחת בית
אציה אומרים לקרוצי הבן
ממשפחת אציו הבאים לירש
ממשפחת אציו הבאים לירש

את הבן, הבן מת ראשון ולא ירש את אמו להוריש

אתכם נכסים, אלא הבן מת

אומרים האם מתה ראשונה

יירשה בנה ואחריה מת הינשט כנט וממרים מע הכן ואנו יוכשין אומו (בים לו:). אלו ואלו מודין.

ב"ש וב"ה שנחלקו בנפילות אחרות, שב"ש אומרים יחלוקו

וב"ה אומרים נכסים בחוקתן,

ונ"ה חומרים נכסים כחוקחן, כאן מודים שיחלוקו (שם). אמר ר"ע מודה אני בזר. אע"פ שאני משל נ"ש ואומר בשאר הנפילות יחלוקו, צוו אני מודה לנ"ה

מתכם נכסים, חנח הכן ראשון ואח"ר מתה אמו יורשים אותה, ויורשי יורשים אותה, ויורשי

קםא א מיי פ״ה מהלי נחלות הלי ו סמג

עשין לו טוש"ע אה"ע סי" ל סעיף ו: קסב ב ג מיי שם וסמג שם טוש"ע ח"מ סי רפ סעיף י:

מוסף תוספות

א. זה המוחזק. ינמות לח. מוד"ה הוי. ב. דאטו מפני שהוא ודאי במקצת הנכסים יהא ודאי בכולן. ס. ג. (דהתם) [דהכא] כל אחד ואחד הוא יודע מאיזה כח הוא חורע וכי באים ליירש הבן ואלו באים ליירש האם ואין באים ליירש האם ואין י הספק אלא על הנכסים אם הספק אלא על הגנסים אם הם של בן או של אם וכיון שכך סבר ת"ק דהו"ל ממון המוטל בספק וחולקים ור"ע אומר שהנכסים בחזקתם של בני שהנכסים בחזקתם של בני האם מפני שהוחזקה נחלה באותו השבט. ריטנ״ל ינמות לת. T. [דקאמר] מודה אני בזה, אע״פ שאני משל ב"ש ואומר בשאר משל ב ש יאומו בשאו הנפילות יחלוקו, בזו אני מודה לב״ה שהנכסים בחזקתן, לע״י נ״מ לו: ה. ואם היה מתלמידי ב"ש לא היה הלכה כמותו, ב״ש לא היה הלכה כמותו, כי היכי דאמרען אליעזר שמותי ואין הלכה כמותו ומפרש בירושלמי שמותי שהיה מתלמידי ב״ש, ואע״ג דר׳ עקיבא היה מתלמידי ר׳ אליעזר היה מתלמידי ר' אליטור גם היה מתלמידי ר' יהושע שהיה מתלמידי ב"ה דחשיב ליה במסכת אבות בהדי חמשה תלמידים שהיה לו לר' יוחנן כן שהיה לו לר' יוחנן כן זכאי, ותניא בסוף פ' הישן שמונים תלמידים היה לו להלל הזקן קטן שבכולם ר' יוחנן בן זכאי, והא דאמרינן ר' אליעזר שמותי . הוא שהיה נוטה אחר ב״ש בכל דבריהם. תוס' הכח"ש בכל דבר יהום. נווסי ממים כ"ממ: 1. [ועוד] דאמרינן סתם מתני׳ ר׳ מאיר וכולהו אליבא דר׳ עקיבא... מוכח דלאו מתלמידי ב"ש הוה דא"כ הוו כולהו דלא כהלכתא דב"ש במקום ב"ה אינה משנה. עס. I. דלאו בידה נינהו ועוד אם פחתו או הותירו הכל לבעל. חידושי הר"ן. ח. ואם בא למכור אינו מכור. חידושי הר"ן.

רבינו גרשום

בחזקת מי. אמרי ב״ה דהיינו צאן ברזל מה שהכניסה לו בכתובה דקבל עליו הבעל אחריות: ¢) אמר ר' אילא בחזקת יורשי הבעל קיימי: ור' זירא אמר בחזקת יורשי האשה. הואיל והיא הכניסתן לו: אמר ר' זירא אוירא דארעא דישראל מחכים. כרומו מאווו שעליוני לארץ ישראל הבנתי בדעתי שכן הוא עיקר כדאמר ר' אילא בחזקת יורשי הבעל: וטעמא מאי אמר אביי הואיל והוחזקה נחלה באותו שבט. של נחלה באותו שבט. של בעל כלומר מאחר שהיא הכניסתן לו והוא קבל עליו הכניסתן לו והוא קבל עליו אחריותן דמי כמו שלו הן הנכסים שאם נאבדו עליו לפורעו הרי הן חשובין כמו משבט אביו היו שעליו אחריותן: נפל הבית עליו ועל אמו. יורשי הבן כגון אמני אנד שר ערוביות באמניות שליים אחיז מז האב אומרים האם מתה ראשונה ואחר כך הבן מתה ראשונה ואחר כך הבן ונפלו הנכסים ביד הבן והרי אנו יורשים. ויורשי האם אומרים הבן מת ראשון ולא באו נכסים לידו והרי אנו

שחלקו ובא בע"ח ונטל חלקו של אחד מהם כו' (ש) כי אמר רב אסי נוטל רביע בקרקע ורביע במעות ומסיק דמספקא ליה אי הוו כלקוחות שלא באחריות (י) פי׳ דאי כיורשים הוו או יחזרו על האחין אי כלקוחות •> [שלא] באחריות הוו אז [לא] יחזרו על האחין ולכך נוטלין

רביע ואמאי גוטלו הא הוו להם אחיהם ≈ ודאי בפלגא והם ספק בחלקם ואין ספק מוליא מידי ודאי וע"ק דהלכתא בלא טעמא הוא שבשביל שהוא ודאי בחלק זה יהא ודאי בחלק אחרב ע"כ נראה לר"י כמו שתירן ריב"א דהכא מיירי שפיר שיש לה בנים אחרים לאם והא דקרי ליבם ודאי לפי שהוא יורש הסבא ודאי אבל הספק אינו יורש ודאי הסבא אבל הכא הוי אלו ספק כמו אלו בחלק המגיע לבן ולא שייך כאן כלל ספק וודמיג: אמר ר"ע מודה אני בוה שהנכסים בחזקתן. אין לפרש כמו שפירש"י בב"מ פרק המפקיד (דף לז: ושם) דר"ע שמותי הוה מתלמידי ב"ש ד דהא הלכה כמותו מחבירו ה וגם בפ״ה דיבמות (דף טו.) פליג ר"ע בלרת הבת על בית שמחיו ועוד מחי בחת (0) לנו לחלק את השוין הלא כיון דב"ש מודו בהא דנכסים בחזקתם כ"ש ב"ה ע"כ נראה לפרש מודה אני בוה למאן דמפרש בגמרא בחוקת יורשי האם הוו מודה אני בזה אע"ג דק"ל כבית הלל דכתובה הוי בחזקת יורשי הבעל אלו הוי בחזקת האם ולמאן דאמר בחזקת יורשי הבן הוי

מודה אני בזה אע"ג דנכסי מלוג הוו בחזקת יורשי האשה הכא מודינה דהוו בחזקת יורשי הבן:

הואיל והוחוקה נחלה באותו שבמ. וא״ת בנפל הבית עליו ועל אשתו אמאי לא אמר בחזקת יורשי האשה מהאי טעמא וי"ל כיון דהכניסתם לו ז אם פיחתו פיחתו לו ואם הותירו הותירו לו הוי כמוחזק ולמ"ד בחזקת יורשי האשה סובר כיון דתטלם כשתצא וגם הכניסתם לו ח הוו (6 בחוקתן. מ"ר:

לוה מאי מפיק. הלא לא לקחו מאביו כלום ואינם בחזקתן: ולימרו

גב" בחזקת מי ר' יוחנן אמר בחזקת יורשי הבעל ור' אלעזר אמר בחזקת יורשי האשה ור' שמעון בן לקיש משום בר קפרא אמר יחלוקו וכן תני בר קפרא "הואיל והללו באין לירש והללו באין לירש יחלוקו: בותני נפל הבית עליו ועל אמו אלו ואלו מודין סובין סובין שליו שיחלוקו אמר ר"ע במודה אני בזו שהנכסים בחזקתן אמר לו בן עזאי על יי חלוקין אנו מצטערין אלא שבאת לחלק עלינו את השוין: גמ' בחזקת מי ר' אילא אמר יבחזקת יורשי האם ר' זירא אמר בחזקת יורשי הבן כי סליק רבי זירא קם בשיטתיה דרבי אילא (ג) קם רבה בשיטתיה דרבי זירא אמר רבי זירא שמע מינה אוירא דארץ ישראל מחכים וטעמא מאי אמר אביי הואיל והוחזקה נחלה באותו שבט: אמר לו בן עזאי על החלוקין אנו מצטערין וכו': אמר ר' שמלאי עדא אמרה בן עזאי תלמיד חבר דרבי עקיבא הוה דקאמר ליה שבאת שלחו מתם בן שלוה בנכסי אביו בחיי אביו ומת בנו מוציא מיד הלקוחות וזו היא שקשה בדיני ממונות לוה מאי מפיק ועוד לקוחות מאי עבידתיה אלא יאי איתמר הכי

דמי לנפל הבית עליו ועל אביו דלעיל ומט.ז להתם זה בא מכח ירושה וזה בא בטענת שטר חוב וגם נפל הבית עליו ועל אשתו יש שם נכסים שמוחזק בהן בעלה ויש שם נכסים שמוחזהת האשה איתמר בחזקת אביה אבל הכא כל הנכסים הוחזקה בהן וקנאתן לאחר מות

ותובע כל אחד כל הנכסים הוו ספק וספק וחולקין הלכך לא מיתוקמה הלה כגון שלה נשחר לרחל שום זרע. הבל הם יש לה עוד בן כגון שיש לה שני בנים לרחל יוסף מיעקב ובנימין בנה מאיש אחר שהוא אחי יוסף מאמו וראובן בן יעקב מלאה אומר רחל מחה חחלה וירש יוסף חלי נכסיה ואתה החלי ואחר כך מת יוסף וירשתי חלקו ובנימין אומר לא כי אלא יוסף מת תחלה ואחר כך מתה אמי וירשתי

גבו' בחוקם מי. הנכסים דקאמרי בית הלל נכסים בחוקתן בחוקת

מי קאמרי בית הלל: בחוקם יורשי האשה. הוא דקאמרי לה דהיא

הנעלת ליה מבית אבוה: בחוקת יורשי הבעל. שאם פיחתו פיחתו לו

ואם הותירו הותירו לו ויכול היה למוכרן הלכך לא דמי לנכסי מלוג:

יחלוקו. כדמפרש לקמן הואיל והללו

באין לירש הכל והללו באין לירש הכל

יחלוקו שהרי לשניהם יש טענת חזקה

כדפרישית היא הנעלת ליה מבית אבוה

והוא מתוך שקיבל אחריות עליו קנאן

והרי הן כממונו והאי דאמרי בית הלל

נכסים בחוקתן היינו בחוקת שניהן

ויחלוקו: בותבר' נפל הבית עליו

ועל אמו. כגון שנפל הבית על רחל

אשת יעקב באלמנותה ועל יוסף בנה

מיעקב ולא היה לה עוד בן מיעקב

ולה מחים החר שעכשיו טענותיהן

שוות שיורשי האם כגון אחיה מאביה (ד)

אומרים הבן מת ראשון והיא מתה

אחרונה וירשנו כל נכסיה ויורשי הבן

כגון ראובן בן יעקב מלאה טוען כל

הנכסים ואומר רחל מתה תחלה וירש

יוסף את כל נכסיה ואח"כ מת הוא

וירשנו כל הנכסים: אלו ואלו מודים

שיחלוקו. דשניהם בחין מכח טענת

ירושת נכסים שהוחזקה בהן האשה

לבדה בחייה באלמנותה בלא בעל ולא

בעלה ואבד כח בעלה וזכותו מהן וכיון ששניהן באין בחזקת ירושה כל נכסי׳ על זאת נשאלתי מרבותי שבלותי״ר ותשובותיי להם בסוף

הפרק לרופות ובחונות ואומר אני שאין לראובן כאן כלום משום דהוי בנימין יורש ודאי במקלת וראובן ספק ואין ספק מוליא מידי ודאי שכל מקום ששנים באים מכח ירושה ויודעין לטעון (©) מכח מי הן באין לירש וכל אחד תובע כל הנכסים יחלוקו דהוי מפק וספק וספק וספק ובנים צופל הבית עליו ועל אמו ואין לרחל עוד בן אחר אלא זה המת בלבד וכל היכא שהאחד מובע את הכל והאחד תובע החלי הנה זה שתובע הכל קרוי ודאי הואיל והוי ודאי במקלת ואידך ספק ואין ספק מוליא מידי ודאי. והגני מביא ראיה מן השמועות הפסוקות בפרק החולן ניבמות דף לה:) דתגן ספק בן תשעה לראשון ספק בן שבעה לאחרון יוציא והולד כשר וחייבין עליום אשם חלוי ואתרינן בגתרא (שם דף לח.) ספק ויבם שבאו לחלוק בנכסי סבא שהוא אביו של יבם ספק אתר אנא יאומי כשר יוחיבין שביים משם ממר ומותיקן בגמו לים לך מול מידי הוי יבם ודאי וספק הוי ספק ואין ספק מוליא מידי בר מיתנא אנא ופלגא דידי ויבם אמר ליה את ברא דידי את ולית לך ולא מידי הוי יבם ודאי וספק הוי ספק ואין ספק מוליא מידי ודאי מינה שמעינן דכ"מ שהאחד יורש במקלת והשני ספק אם יש לו חלק בנכסים או לא דודאי יורש את הכל הלכך מתניי דנפל הבית עליו ועל אמו דאמרי יחלוקו לא מתוקמא אלא כגון שאין לאם בן אחר אלא זה המת שעכשיו טענותיהן שוות שיורשי האם תובעין כל הנכסים ויורשי הבן תובעין כל הנכסים הוו להו ספק וספק וחולקין דומיא דסבא ויבם בנכסי ספק או סבא וספק בנכסי יבם שחולקין כדאמרינן בהחולץ אבל אם יש לה בן שני קיים יזכה בכל הנכסים דהוי איהו ודאי במקצת ויורשי הבן ספק ואין ספק מוציא מידי ודאי: אמר ר"ע מודה אני בוו כו'. משום דנקט חנא קמא לישנא דמודים אמר איהו נמי מודה אני כלומר ואני מודה וחולק עליך דלדברי ב״ה נמי אמרינן הכא נכסים בחזקתם. ובגמרא מפרש בחזקת מי וטעמא נמי מפרש: **אמר ליה בן טואי על חלוקיו** [וכו']. דבית שמאי [ובית] הלל דלעיל [קמ. קנת.] אנו מצטערין על שלא הושוו לדעת אחת ואתה באתה לחלוק ולומר חולקין היו בית שמאי ובית הלל במה שחביריך אומרים שהן שוין: גבו' בחזקת מי. אדר' עקיבא קאי: בחזקת יורשי האם. (1) כדמפרש לקמיה הואיל והוחזקה נחלה לאותו השבט שכל ימי חיי האשה לאחר שמת בעלה היה כל ממונה בחזקתה והרי היא משבט אביה ואפילו כתובתה ותוספתה נחלה לאותו השבט שכל ימי חיי האשה לאחר שמת בעלה היה כל שגבתה מבעלה משבאו לידה הרי הן בחזקת שבט אביה שהיא מתייחסת אחר שבט אביה: **בחזקת יורשי הבן.** דמשמת בעלה היה בן ראוי ליורשה קודם לכל קרוביה מלד האב: קם רבה בשיטחיה דרבי זירא לא גרסינן ליה ובפר"ח נמי לא גרס ליה: אמר ר' זירא שמע מינה אוירא דארץ ישראל מחרים. שמשעליתי לא"י נתתי את לבי לנאת משיטתי הראשונה ולעמוד על אמיתת דברים: י) מאי טעמא. הדר ביה ר' זירא: באוחו השבט. של אם: יש גורסין כאן בעו מיניה מרב ששם בן מהו שיירש כו'. ולקמיה [קנט:] מפרשינן לה: עדא אמרה. זאת אומרת. עדא כמו הדא: **חלמיד הבר.** פשיטא לן דמתחלה היה חלמידו והדא אמרה דלבסוף היה חבירו דקאמר ליה שבאת ולא קאמר שבא רבינו: שלחו מחם כן שלוה כו'. משבשתא היא ולקמן [קנט.] מתרץ לה. ומשום דבמסקנא דייק לה ממתניתין דנפל הבית עליו ועל אביו ולעיל קמן נקט ליה הכא. ונראית גירסת רבינו חננאל דגרס לה מקמי נפל הבית עליו ועל אשתו דהא על משנת נפל עליו ועל אביו הוקבעה בגמרא דמינה מייתי לה ראיה להך מילחא: ומתמה גמרא לוה מאי מפיק. וכי בשביל שלוה ממון בחיי אביו יוליא מיד הלקוחות מה שמכר להן אביו או הוא: אלא אי איסמר הרי איסמר בן שמכר בנכסי אביו כו'. כגון ראובן שמכר חלקו הראוי (ח) לירש בנכסי יעקב אביו ומת ראובן בחיי יעקב אביו ואח"כ מת יעקב בא חנוך בן ראובן ומוליא הנכסים שמכר ראובן אביו מנכסי יעקב מיד הלקוחות מפני שהן ראוי ולא באו ליד ראובן מעולם שיזכו בהן לקוחות מכחו וכשם שהראוי אינו משתעבד כך אינו נמכר כדתנן בבכורות בפרק יש בכור לנחלה (דף נב.) ולא האשה בכתובתה ולא הבנות במזונותם ולא היבם כולם אין נוטלין בשבח ולא בראוי כבמוחזק וכן הלכה ולא חיישינן להאי דדחי במסקנא ומוקי לממני׳ ביורשי אחוזהף דההיא קשיא וההיא פירוקא אינו אלא להקשות על מה שאמר וזו היא שקשה בדיני ממונות והתלמוד מפרק דלא תסייעיה ממתניתין ולעולם קשה בדיני ממונות ומכל מקום אע"פ שקשה בדיני ממונות כן הלכה כדשלחו מתם קשה היא וכן הלכה כמותה אפס דין קשה הוא בלא טעם כדמפרש ואיל:

לפני ר' עקיבא להסביר סברא: שלחו מתם בז שלוה בנכסי אביו. כלומר על נכסי אביו בחיי אביו ומת הבז בחיי אביו ואחר כך מת האב: בנו של בן. מוציא מיד הלקוחות. ומקשי׳ בן שלוה בנו ממאן מפיק. מי היה כאן לוקח. אלא הכי שלחו מתם.

יורשין של אם: אלו ואלו. ב"ש וב"ה: מודים שיחלוקו. הואיל דהללו באין בכח ירושה והללו באין בכח ירושה. אבל התם הללו באין לירש והללו בעל חוב וכתובת אשה באין בתורת חוב פליגי בה דנכסים בחזקתן: אמר ר' עקיבא מודה אני בזה שהנכסים בחזקתן שאין כאן אלא ממון אחד בלבד ולא בעלי חוב: בחזקת מי. ר' אלעזר

אלא שבאת לחלוק עלינו כל כד שהלכו שניהז ללמוד . חורה לחוי ר׳ אליטזר הגדול

כר' עקיבא בתלמוד וגמר גמרא והדר הלך בן עזאי

שהנכסים בחזקתן, ופליגי אמוראי בחזקת מי (שם). רבינו גרשום (המשר)

אומר רחזקח יורשי האח. הבן. משום דמה מצינו בכל . מקום הבן קודם לשאר יורש אף כאז יורש הבז קודם אף כאן יחש חבן קחם והרי הן בחזקתן: אמר לו בן עזאי על החלוקים. במקום שחולקין ב"ש וב"ה: אנו מצטערין. דאיכא מחלוקת דלא מצינן למיקם אליבא את השוין דלא סבירא לך כוותייהו דיחלוקו: אמר ר׳ שמלאי מדקאמר ליה בן שמלאי מדקאמר ליה בן עזאי כך לר' עקיבא בלשון הטוח ולא אמר ליה בלשון כבוד ש"מ דבן עזאי תלמיד חבר היה של ר' עקיבא משום הכי לא חלק לו כבוד

א) הדברים נראים לעין שרפיט היה גורס מחלוקת דר׳ אילא ור׳ זירא על משנה ראשונה דנפל הפית עליו ועל אשמו וערי בשמ"ק כאן שר׳ דעיקר הגירסא הוא כגירסא דידן ואף שרשב"ש ז"ל לא גרס כן ע"ש ונראה של"ל ואף דרגמ"ה לא גרס כן וכוון לדברי רפיט כאן.